

Učiteljski TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi poli. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise prejema vredništvo; naročnino in oznanila pa prejema in razpošiljanje oskerbuje založništvo.

List 18. V Ljubljani, 15. septembra 1876. Tečaj XVI.

Šesti občni zbor Cecilijine družbe v Gradcu.

Da bodo čitatelji teh vrstic vedeli ceniti pomembo zborov Cecilijine družbe, naj omenim nekoliko ob kratkem o cerkvenem petji.

Znano je, da je vže v starej zavezi bilo petje, spremljano z godbo, imeniten del službe Božje. Petje prave cerkve pa se je rodilo z Jezusom Kristusom; on sam je pel z apostoli hvalno pesem po zadnej večerji, ko je bil vprvič opravil daritev sv. maše, ko je bil postavil zakrament sv. Rešnjega telesa in je svoje apostole obhajal. (Mark. 14, 26.) Kar so se bili apostoli pri svojem mojstru naučili, to so potem tudi z vernimi spolnovali (Efež. 5. 19.) in tako so prvi kristijani z mašnikom liturgične pesmi prepevali. Ko je preganjanje ponehalo, se je prejšnje bolj priprosto petje začelo vmetno razvijati, in mi vidimo, kako so se ž njim pečali najsvetejši možje z veliko bistroumnostjo; v izhodnej cerkvi na pr.: sv. Efrem Sirski in sv. Bazilij, v zahodnej sv. Ambrož, osobito pa sv. Gregor I. (590—604), kateri je speve do sedaj med kristijani raztrošene zbiral in jih po gotovih pravilih vredoval. Zato je pa tudi to petje dobilo po njem ime „Gregorijevo petje“.

To petje, katero se imenuje tudi koralno petje, je tedaj prvotno in pravo cerkveno petje, bilo je enoglasno, le od človeških glasov izpeljano. Tedaj ima človeški glas prvo mesto pri petji v cerkvi. Pozneje se je vpeljalo tudi mnogoglasno petje, dopustile so se orglje in drugo godbeno orodje, pa le pod tem pogojem, da se vrši v tistem duhu, kakoršen je bil vže sedaj posvečen v koralu, da orglje in drugo godbeno orodje ne prevpijejo človeškega glasu in ne gospodarijo samostojno in samovoljno. Vendar se je bila ta samo pripuščena muzika tako prevzela in je toliko

nesvetega duha v cerkev privlekla, da je bil Tridentinski zbor vže na tem, popolnoma pregnati jo iz svetišča, ko ne bi bil vstal o ravno tistem času Palestrina (roj. 1524), kateri je v svojej slovitej maši „Missa Papae Marcelli“ zadostil tirjatvam sv. zboru, ki je prepovedal po cerkvah vsako muziko, ktera je pohotna in nečista, naj si bo z orglami ali v petji (Seja XXII.). Za tem genijalnim mojstrom se je izbudilo še mnogo drugih, in zato se imenuje 16. vek, zlati vek cerkvene muzike.

Ali godba ni ostala na tej visočini, sveten duh je zopet prilomastil v svetišče z vsem svojim površnim bliščem brez Božjega duha. Ne zmenivši se za sv. opravila je pel in godel na koru, kar se mu je poljubilo. Papeži in škofje so spoznali to nepristojnost in skrumbo sv. mesta in najsvetejših opravil, ter so klicali med svet: Spravite v cerkev nazaj zopet cerkveno petje! In kakor naš sedanji sv. Oče Pij IX. v vseh ozirih kot velikan presegajo mnogo svojih prednikov, tako tudi v skrbi za pristojno Božjo službo niso zaostali in so čestokrat katoliški svet opominjali na svetost cerkvenega petja. Ali svet je bil kakor omamljen in ni znal ali si ni upal velikanskega dela poprijeti, dokler se ne vzdigne kanonik Proske († 1861), ter gre v Rim. Tam prepisuje starih mojstrov izdelke in se navdušuje pri slovitemu Bainiju, kateri je takrat vodil Sikstinsko kapelo, za pravo cerkveno petje. Domu prišedši zbere okoli sebe mož, kateri so začeli petje v cerkvenem duhu reformirati. V ta namen so ustanovili Cecilijino družbo (l. 1868) in jeli izdajati dva lista v poduk, „Fliegende Blätter“ in „Musica sacra“*) pod vredništvom glavnega predsednika družbe dr. Fr. Witta.

Da bi pa mogla družba tem vspešneje delati na cerkvenem polji, se je podvrgla Rimskemu prestolu, in prosilo sv. Očeta dovoljenja, blagoslova in varstva, kateri so vse z veseljem dovolili in postavili družbo pod varstvo kardinala v Rimu. (Dalje prih.)

Valentin Vodnik.

B.

Grem visoko pit Savico
Lepih pesmi hladni vir,
Mojstru pevcov na zdravico
Naj mi teče ta požir.

V. Da je Vodnik tako verlo napredoval v slovenščini in pisati jel bolj v narodovem duhu, k temu je pripomoglo najprej to, da je prišel

*) Oba lista naj bosta g. organistom prav toplo priporočena. Vsak mesec prineseta razven mnogo podučne tvarine tudi muzikalne priloge in se dobita prav ceno, nekaj čez 2 gl. Naroči se lahko naravnost pri Pustetu v Regensburgu, ali pa pri domačih bukvarjih.